

**Folldal
nasjonalparkkommune**

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2023 – 2035

PLANPROGRAM

Forslag til høring og offentlig ettersyn 14.01.2022 – 28.02.2022

INNHold

1.	Bakgrunn for planarbeidet.....	3
1.1	Bakgrunn	3
1.2	Lovgrunnlag	3
2.	Organisering av planarbeidet	5
3.	Føringer og rammer for planarbeidet.....	6
3.1	Gjeldende plan og føringer fra planstrategien.....	6
3.2	Verdier.....	6
3.3	Lokale forhold.....	7
3.4	Nasjonale forventninger.....	11
4.	Formål med planarbeidet	13
4.1	Hovedformål.....	13
4.2	Satsningsområder i planprosessen	14
4.2.1	Involvering av hele organisasjonen og innbyggere i Folldal	14
4.2.2	Gjennomgang av kommunens mål og strategier.....	14
4.2.3	Nasjonalparkkommune.....	15
4.2.4	Overordnet arealstrategi	15
5.	Medvirkning i planprosessen og rammer for innspill	17
5.1	Hva er medvirkning?	17
5.2	Medvirkningsplan.....	17
5.2.1	Offentlige instanser	18
5.2.2	Politikere	18
5.2.3	Grupper med behov for spesiell tilrettelegging	18
5.2.4	Innbyggere og næringsliv.....	19
5.2.5	Intern medvirkning	19
5.3	Rammer for innspill.....	20
6.	Planprosessen med frister, aktiviteter og involvering.....	21
7.	Behov for utredninger	23
7.1	Eksisterende rapporter og statistikk	23
7.2	Konsekvensutredning.....	23
7.3	Risiko- og sårbarhetsanalyse.....	23
8.	Kontaktinformasjon	24

Folldal
nasjonalparkkommune

1. BAKGRUNN FOR PLANARBEIDET

1.1 Bakgrunn

I [Folldal kommunes planstrategi for 2020-2023](#), vedtatt i kommunestyret 10.09.2020, ble det konkludert med at kommuneplanens samfunnsdel skal revideres i perioden 2020-2023.

I arbeidet med revidering av kommuneplanens samfunnsdel, vil plan- og bygningsloven med tilhørende veiledningsmateriale bli brukt som grunnlag for utarbeidelse av plandokumenter og gjennomføring av planarbeidet. Spesielt nevnes:

- Kommuneplanprosessen – samfunnsdelen – handlingsdelen, veileder fra Miljøverndepartementet.
- Plan- og bygningsloven med tilhørende lovkommentar.
- Øvrig veiledningsmateriale på Regjeringen sin hjemmeside for plan: [Veiledere og planlegging, byutvikling, kart, tinglysing og matrikkel](#).

1.2 Lovgrunnlag

Det er plan- og bygningsloven som gir bestemmelser om at kommunen skal ha en samfunnsdel, hva planen skal inneholde og hvordan den skal utarbeides.

[Plan- og bygningslovens § 11-1](#) sier blant annet:

«Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel...»

«...Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven §14-2 bokstav a kan inngå eller utgjøre handlingsdelen...»

[Plan- og bygningsloven §11-2](#) sier blant annet:

«Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen. Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private...»

Alle kommuner skal ha en kommuneplan bestående av arealdel og samfunnsdel med handlingsdel. Innenfor det kommunale planverket er samfunnsdelen dokumentet for langsiktig, overordnet og samordnet styring og utvikling av kommunen som samfunn og organisasjon.

Ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel skal man følge de føringer og prosesskrav som er angitt i plan- og bygningslovens kapittel 4 og §§11-12 til 11-15. Dette medfører blant annet krav om planprogram:

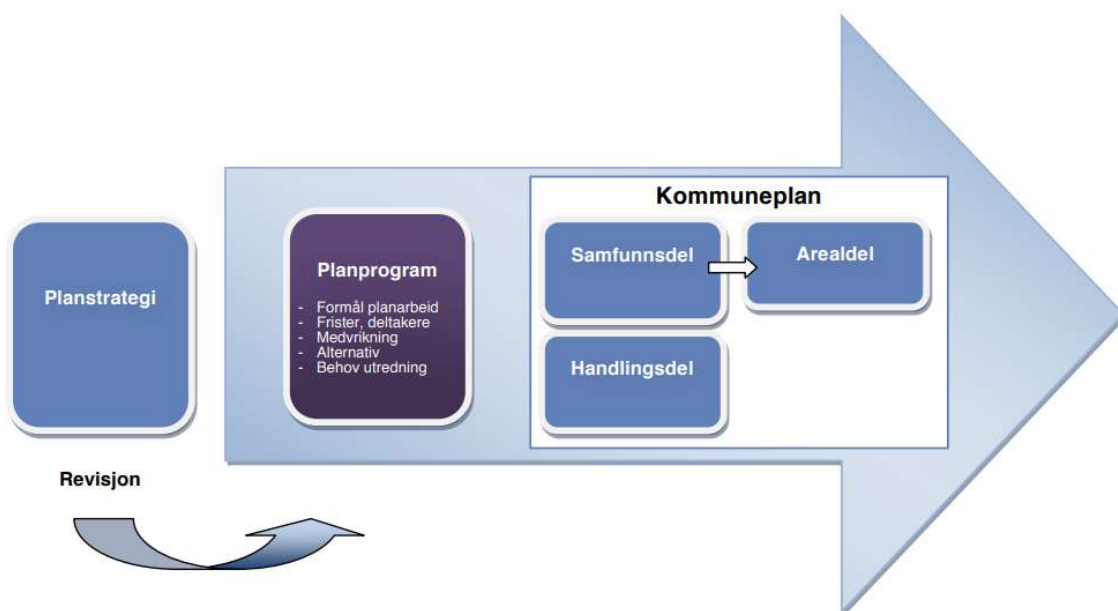
[Plan- og bygningsloven §4-1](#) sier:

«For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet...»

Planprogrammet skal:

- Avklare rammer, utfordringer og mål for planarbeidet.
- Redegjøre for den interne organiseringen av planarbeidet.
- Redegjøre for planprosessen med frister og opplegget for medvirkning.
- Redegjøre hva som skal utredes og belyses i planens konsekvensutredning.
- Inneholde en vurdering om det er behov for et åpent møte om planprogrammet.
- Planprogrammet skal legges ut til offentlig ettersyn i minst 6 uker samtidig som varsel om oppstart av planarbeidet.

Utarbeidelse av planprogram er sammen med varsel om planoppstart første fase i en planprosess for utarbeidelse av kommuneplanens samfunnsdel. Planprogrammet skal vedtas av kommunestyret.

Figur 1: Kommuneplanprosessen

2. ORGANISERING AV PLANARBEIDET

Det er Folldal kommunestyre som er endelig vedtaksmyndighet for kommuneplanens samfunnsdel med tilhørende planprogram. Formannskapet i Folldal har fått delegert myndighet til å varsle oppstart av planarbeidet, legge planprogram og planforslag ut til høring og offentlig ettersyn samt innstille til vedtak av plan ovenfor kommunestyret. Dette er i samsvar med fastsatt reglement for behandling av plansaker i Folldal kommune.

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede plan og bør ha god politisk forankring. Derfor planlegges det en bredere politisk involvering enn for standard plansaker. Dette gjennom jevnlig orientering om planarbeidet og avklaring av aktuelle problemstillinger underveis. Se også kapittel 4 om medvirkning.

Det er et mål at hele Folldal kommune som organisasjon er representert i arbeidet med revidering av kommuneplanens samfunnsdel. Dette gjøres ved at enhetsledere og kommunedirektør danner den administrative arbeidsgruppa for utarbeidelse av planforslag til politisk behandling. I tillegg deltar kommuneplanlegger og saksbehandler for delesak og byggesak i arbeidsgruppa for å styre planprosessen og sikre at denne følger bestemmelser gitt bl.a. i plan- og bygningsloven.

	Gruppe/utvalg	Oppgaver i planprosessen
Politisk	Kommunestyret - vedtaksmyndighet	• Vedtak av planprogram og plan • Avklaring av spesielle problemstillinger underveis i planprosessen etter behov.
	Formannskapet – politisk styringsgruppe	• Varsel om oppstart og utleggelse til høring og offentlig ettersyn. • Innstille til vedtak ovenfor kommunestyret. • Arbeidsmøter med avklaring av spesielle problemstillinger underveis i planprosessen etter behov.
Adm. arbeidsgruppe	Torill Tjeldnes - Kommunedirektør <u>Enhetsledere:</u> Stian Tørhaug - Oppvekst Ole Håkon Flatøy – TLU (Teknisk, landbruk og utvikling) Else Laila Tuveng – HRO (Helse, rehabilitering og omsorg) Eva Tørhaug – Service og kultur. <u>Plan:</u> Trond Tangen Langseth Synnøve Kjønnsberg	• Utarbeide plandokumenter og saksframlegg. • Styre planprosessen. • Delegere oppgaver. • Arrangere opplegg for medvirkning og ta i mot innspill og merknader. • Bidra med innspill fra kommunens enheter. • Informere om planprosessen til enhetenes ansatte. • Orienter formannskap og kommunestyret.

3. FØRINGER OG RAMMER FOR PLANARBEIDET

3.1 Gjeldende plan og føringer fra planstrategien

Gjeldende [kommuneplanens samfunnsdel](#) for Folldal kommune ble vedtatt 16.06.2011 og har et planperspektiv fra 2010-2026. Planen er kommunens første samfunnsdel utarbeidet etter plan- og bygningsloven av 2008. I [Folldal kommunes planstrategi for 2020-2023](#), kapittel 3.1 er det gjort en vurdering av gjeldende plan og det pekes spesielt på følgende punkter som revideringen bør se på:

- Involvere hele organisasjonen i planarbeidet slik at samfunnsdelen blir et nyttig verktøy i kommunens øvrige planarbeid.
- Avklare overordnet arealstrategi for kommunen.
- Kriterier i forhold til kommunen som nasjonalparkkommune må tas med i planen.
- Gjennomgang av kommunens mål og strategier.

3.2 Verdier

Folldal kommune er en organisasjon preget av disse verdiene:

FJELL

FAGLIG
JORDNÆR
ENGASJERT
LOJAL, - og med
LATTER

Felles verdier bør være styrende for måten kommunen kommuniserer og prioriterer på, gi klare føringer og understøtte ambisjoner for utviklingen av lokalsamfunnet. Felles verdier er også med på å gi kommunen en felles identitet. I [kommuneplanens samfunnsdel 2010-2026](#) er det fastsatt verdier for kommunen som organisasjon.

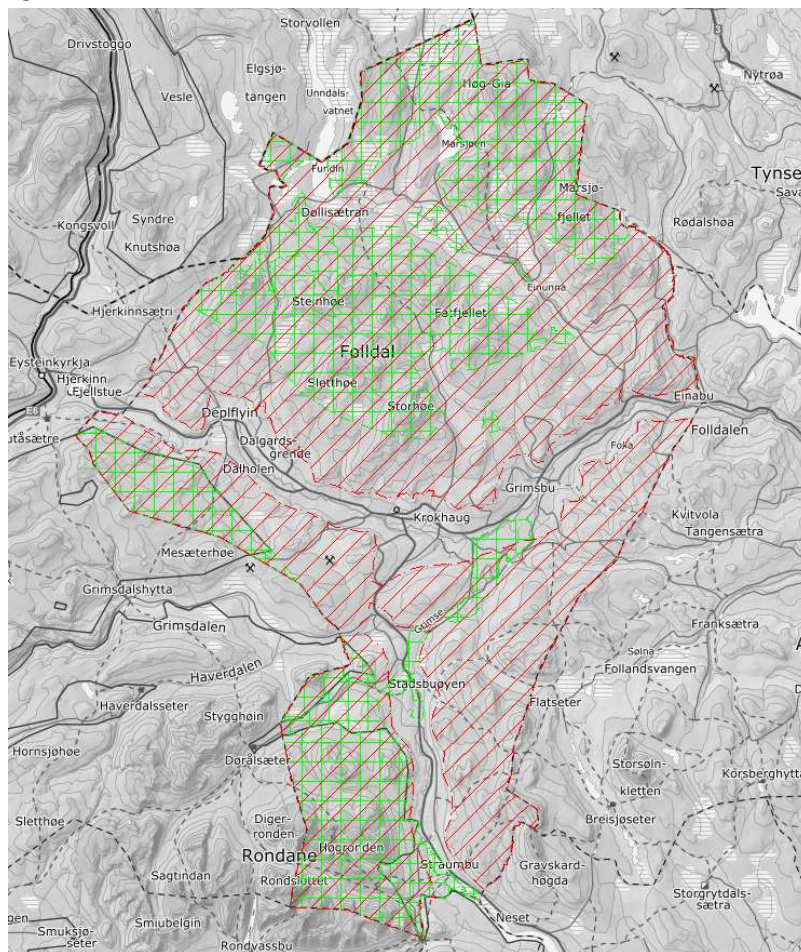
3.3 Lokale forhold

Av lokale forhold som spesielt setter rammer for planarbeidet er befolkningsutvikling, landbruksnæring og kommunens natur og geografi.

Natur og geografi:

Folldal kommune er en kommune med store fjellområder og verneverdig natur. Kommunen har arealer innenfor to nasjonalparker, ni naturreservat og tre landskapsvernområder. I tillegg har kommunen store arealer innenfor nasjonalt villreinområdet. Villreinen er oppført på den globale rødlista i kategorien VU (sårbar) og i 2021 havnet villreinen også på Norsk rødliste for arter hvor den er vurdert som nær truet. Dette gir Folldal kommune et globalt og nasjonalt ansvar for å bevare villreinens leveområder.

Oppsummert er totalt 42% av kommunens totale areal omfattet av verneområder. Tas nasjonalt villreinområde med, er 86% av kommunen omfattet av en eller annen form for vern eller hensyn. Dette gir klare føringer for framtidig utvikling av kommunen. Kartet på nedenfor viser areal som er omfattet av en eller annen form for vern eller hensyn i Folldal kommune.

Figur 2: Folldal kommune med områder for vern eller hensyn. Grønn skravur omfatter verneområder, rød skravur omfatter nasjonalt villreinområde samt andre hensyn til kultur- og naturmiljø.

Befolkningsutvikling

Forventet befolkningsutvikling i kommunen er en vesentlig faktor for hvordan kommunen skal planlegge framover. I henhold til [Innlandsstrategien](#) er Innlandet det fylket med størst andel eldre og lavest andel yngre i befolkningen. Fylket opplever fødselsunderskudd og netto fraflytting. Uten innvandring forventes det derfor samlet sett en befolkningsnedgang i fylket. Befolkningsframskrivninger viser at denne utviklingen vil fortsette.

Befolkningsutviklingen for Nord-Østerdalen sammen med Dovre de siste 10 årene viser en nedgang i folketallet for alle kommuner bortsett fra Tynset. Folldal kommune har hatt en nedgang på 142 personer de siste ti årene som tilsvarer en nedgang på 8,5%, se tabell 1 nedenfor.

Pr. 01.01	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Endring
Rendalen	1974	1959	1910	1884	1885	1881	1858	1827	1791	1780	1741	-233
Tolga	1684	1681	1681	1673	1656	1620	1620	1553	1551	1562	1563	-121
Tynset	5495	5564	5570	5538	5562	5580	5584	5605	5591	5578	5537	43
Alvdal	2447	2431	2449	2438	2418	2426	2441	2424	2418	2432	2405	-42
Dovre	2748	2742	2727	2715	2745	2701	2675	2642	2615	2553	2512	-236
Folldal	1660	1641	1654	1641	1597	1592	1577	1569	1577	1545	1518	-142

Tabell 1: Befolkningsutvikling fra 2011 – 2021. Tallene er hentet fra SSB. Røde tall viser nedgang fra forrige år, grønne tall viser oppgang mens svarte tall viser ingen endring.

Befolkningssammensetningen er også en viktig faktor for framtidig befolkningsutvikling samt hvordan kommunen skal planlegge i framtiden. Tabell 2 nedenfor viser befolkningsutvikling etter kjønn og alder i Folldal kommune fra 2019-2021. For både menn og kvinner er det en nedgang i alle aldre bortsett fra i aldersgruppen fra 61 – 80 år. For menn er det også en økning i antall over 81 år, mens for kvinner er antallet mellom 21-30 år stabilt. Den største nedgangen finnes i aldersgruppen 0-5 år og 15-20 år. Tallene bekrefter tydelig situasjonen som også finnes i resten av Innlandet med en større andel eldre og lavere andel yngre.

Alder	01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021	2019-2021
0-5 år	73	62	53	-17 %
6-14 år	151	152	143	-5 %
15-20 år	114	98	96	-16 %
21-30 år	144	144	135	-6 %
31-45 år	224	225	213	-5 %
46-60 år	339	330	324	-4 %
61-80 år	426	434	453	6 %
81- år	106	100	101	-5 %
	1577	1545	1518	-4 %

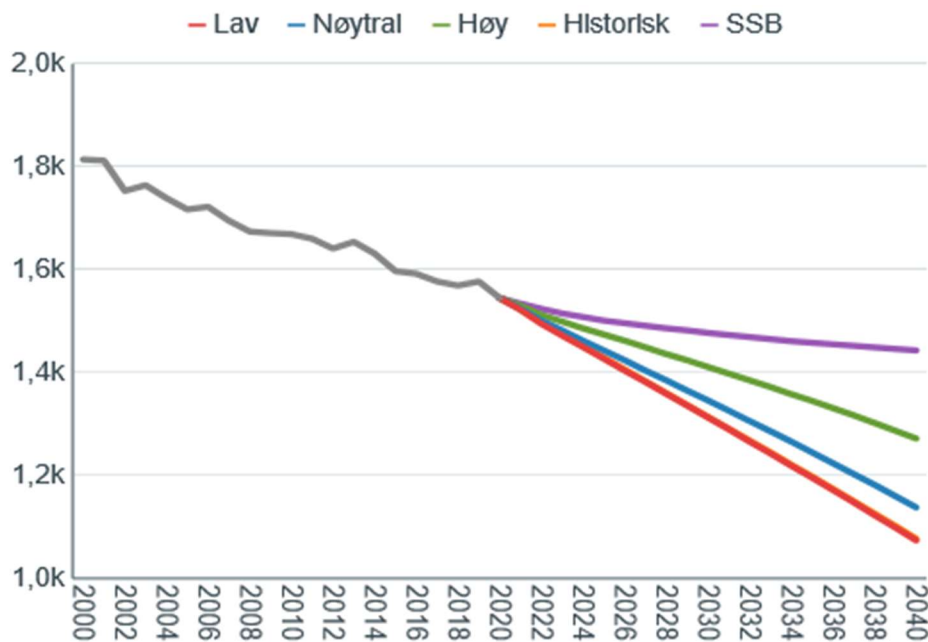

Kvinner				
0-5 år	36	34	29	-19 %
6-14 år	76	77	74	-3 %
15-20 år	47	41	38	-19 %
21-30 år	58	58	58	0
31-45 år	109	109	105	-4 %
46-60 år	167	166	153	-8 %
61-80 år	200	201	207	4 %
81- år	66	61	61	-8 %
	759	747	725	-4 %
Menn				
0-5 år	37	28	24	-35 %
6-14 år	75	75	69	-8 %
15-20 år	67	57	58	-13 %
21-30 år	86	86	76	-12 %
31-45 år	115	116	108	-6 %
46-60 år	172	164	171	-1 %
61-80 år	226	233	246	9 %
81- år	40	39	41	3 %
	818	798	793	-3 %

Tabell 2: Befolkningsutvikling etter kjønn og alder i Folldal kommune 01.01.2019 – 01.01.2021

Befolkningsframskriving frem til 2040 er utarbeidet av to instanser, SSB og Telemarkforskning. SSB tar høyde for generell utvikling de siste år og hvordan regionen rundt har utviklet seg. Telemark forskning har tre scenarier koblet opp mot befolkningsutvikling. Det ene scenariet (**grønt**) indikerer høy aktivitet og Folldal kommune lykkes med befolkningsutvikling. Det andre scenariet (**blå**) indikerer middels aktivitet med å få folk til å flytte til kommunen. Det tredje scenariet (**rød**) indikerer lav aktivitet med å få folk til å bosette seg. For å eksemplifisere dette vil Folldal kommune ha følgende befolkningstall;

Aktivitetsnivå bosettingsstrategi	Innbyggere 2030	Innbyggere 2040
Høy	1424	1272
Middels	1346	1138
Lav	1313	1074

Befolkningsframskrivingen viser at selv om Folldal kommune har en høy aktivitet og lykkes med sin bosettingsstrategi, vil kommunen oppleve befolkningsnedgang.

Landbruk

Folldal er en fjellkommune der gardene med den dyrka jorda ligger på høyde 570 – 1.000 meter over havet. Alt i alt med stort og smått er det cirka 250 selvstendige landbrukseiendommer. 104 av landbrukseiendommene hadde foretak som sendte søknad om produksjonstilskudd i 2021. Og av disse var det 13 som var rene grovforprodusenter, mens øvrige 91 hadde husdyr av stort eller lite omfang.

Landbruksnæringa betyr mye for sysselsetting i Folldal, både primært gjennom sysselsetting fra bøndene med eget foretak, men også sekundært gjennom de som leverer tjenester og varer til landbruket. Landbruket endres med mekanisering og automatisering. Mjølkeroboter, foringsmekanisering, andre roboter, hogstmaskiner osv. er eksempler de siste åra på denne utviklinga. Mer mekanisering og automatisering gir færre som er sysselsatt direkte i landbruket. Fjelllandbruket er dessuten en næring som i stor grad påvirkes av de politiske rammebetingelser, med tilskudd, grensevern og lovverk. Folldal har et moderne landbruk der en høy andel av gardene i drift har gjort investeringer siste tiåret. På den annen side er det også mange gardar der driver er i 50 eller 60 åra, og der videre drift avhenger av nyrekruttering. Mye av utviklinga framover vil avhenge både av de nasjonale rammebetingelsene for fjelllandbruket, og av i hvilken grad vi lokalt i Folldal lykkes med å opprettholde et aktivt landbruksmiljø som utnytter de til enhver tid gjeldende rammebetingelser best mulig, og der ungdommer rekrutteres inn i næringa.

Det økonomiske hovedfundamentet for fjelllandbruket i Folldal er det grovforbaserte husdyrholdet med mjølke- og kjøttproduksjon på storfe, sau og mjølkegeit. Folldal har cirka 27.000 dekar med dyrka jord, store reserver med kartlagt dyrkingsjord og et meget godt utmarksbeite. Skogressursen

Folldal
nasjonalparkkommune

har en nyttbar årlig tilvekst kartlagt til cirka 12.000 m³. Landbrukseiendommene i Folldal vil også ha potensiale i forhold til næringsvirksomhet som gardsbasert reiseliv, lokalmat og andre nye næringer. Omfanget av bosetting på landbrukseiendommene er større enn omfanget av egen landbruksdrift. Anslagsvis cirka 230 av landbrukseiendommene i Folldal har fast bosetting (kartlegging fra 2004 og estimat på utvikling etter dette). Over 42 % av innbyggerne i Folldal er ifølge SSB bosatt på en landbrukseiendom. Det har gjennom de siste tiåra utvikla seg en kultur lokalt i Folldal der mange landbrukseiendommer har kommet på fritt salg, når eier eller nær slekt ikke har mulighet til selv å benytte eiendommen. I åra fra 2016 til 2020 har 29 selvstendige landbrukseiendommer blitt konsesjonsbehandla etter salg på det åpne marked.

3.4 Nasjonale forventninger

I planarbeidet skal nasjonale forventninger legges til grunn. Det samme gjelder regionale føringer og planer. Nasjonale og regionale føringer som er aktuelle for Folldal kommune er omtalt i [Folldal kommunes planstrategi for 2020-2023](#), kapittel 1.2.1 og 1.2.2.

De nasjonale forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategier og bidra til at planleggingen i fylker og kommuner tar opp viktige utfordringer i samfunnsutviklingen. Ved utarbeiding av regionale og kommunale planer er forventningene retningsgivende, men ikke bestemmende. De nasjonale forventningene legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn.
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning.
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn.
- Å skape et trygt samfunn for alle.

Videre legges det vekt på at de regionale og lokale myndighetene har sentrale oppgaver med å håndtere disse utfordringene. Det gjelder alle kommuner, uavhengig av størrelse og kompetanse. Planlegging er et av deres viktigste verktøy. Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftsmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

Bærekraftsmålene

FNs bærekraftsmål trådte i kraft i januar 2016, og er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. De nye nasjonale forventningene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastslår at de 17 bærekraftsmålene skal danne grunnlaget for regional og kommunal planlegging.

Fylkeskommuner og kommuner er nøkkelaktører for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og realisering av bærekraftsmålene i Norge. Bærekraftsmålene skal derfor benyttes som et rammeverk for kommuneplanen.

Folldal
nasjonalparkkommune

4. FORMÅL MED PLANARBEIDET

4.1 Hovedformål

Hovedformålet med planarbeidet vil være å styrke kommuneplanens samfunnsdel som Folldal kommunes viktigste styringsdokument. Det er et mål at alle i Folldal kommune, både kommunen som organisasjon og samfunn, skal ha kjennskap til og føle et visst eierskap til samfunnsdelen.

Folldal kommune skal ha høye ambisjoner om å være bærekraftig. Bærekraftig utvikling er utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. Det må tas hensyn til tre forhold for å skape en bærekraftig utvikling: Sosiale forhold, klima og miljø og økonomi. Det er et mål i planprosessen og komme fram til hva en bærekraftig utvikling innebærer for Folldal kommune som samfunn og organisasjon.

4.2 Satsningsområder i planprosessen

Det er et viktig prinsipp at samfunnsdelen ikke skal være mer omfattende enn nødvendig og tilpasses kommunens behov. Samfunnsdelen skal ikke være en altomfattende plan, men ta for seg noen prioriterte satsningsområder. Disse satsningsområdene vil bli redegjort for nedenfor. Grunnlaget for prioriteringene er gitt i kapittel 3.

4.2.1 Involvering av hele organisasjonen og innbyggere i Folldal

Involvering av hele kommunen som organisasjon samt kommunens innbyggere er helt essensielt dersom samfunnsdelen skal bli kommunens viktigste styringsdokument. Med involvering av hele kommunen, vil kommunestyret få et godt grunnlag til å kunne vedta en samfunnsdel som skal være et nyttig verktøy for alle enheter i organisasjonen. Samtidig vil en bred involvering bidra til å gjøre samfunnsdelen kjent i organisasjonen og blant kommunens innbyggere.

Forankring i organisasjonen og oppfølging i øvrig planverk:

Det er et mål at aktiv involvering av alle kommunens enheter i planprosessen vil medføre til en sterkere forankring av samfunnsdelen i hele organisasjonen. Det vil da bli mulig at det ved behandling av nye planer, styringsdokumenter eller andre større politiske saker, vises en tydelig kobling til samfunnsdelen.

Forankring av felles verdier

Verdiene fastsatt i gjeldende kommuneplan er i knyttet opp mot kommunen som organisasjon. Disse verdiene bør også knyttes opp mot og forankres i kommunen som lokalsamfunn. Det er et mål om at god involvering av innbyggerne i Folldal vil bidra til å skape et felles verdigrunnlag og med dette en felles identitet.

Kobling mellom samfunnsdel, budsjett og økonomiplan:

Det må formaliseres at kommunens budsjett og økonomiplan er kommuneplanens handlingsdel. En slik formalisering vil gi sterkere forankring av samfunnsdelen i kommunens aktiviteter.

4.2.2 Gjennomgang av kommunens mål og strategier

Gjeldende mål og strategier skal ved revideringen gjennomgås. Føringerne og rammene gitt i kapittel 3 skal legges til grunn for vurderingene som gjøres.

Målene skal vurderes opp mot følgende kriterier:

- Er målet fortsatt relevant?
- Er målet målbart?
- Er målet oppnåelig?

- Er målet realistisk?
- Er målet tidsbestemt?
- Bør målet omformuleres?

Tilhørende strategier må gjennomgå og vurderes opp mot de oppsatte målene.

- Har valgt strategi ført til at målet er oppnådd?
- Er valgt strategi fortsatt relevant?
- Er det nye strategier som kan gi bedre måloppnåelse?
- Gjeldende strategier må vurderes i lys av forventet samfunnsutvikling.

4.2.3 Nasjonalparkkommune

Folldal kommune har status som nasjonalparkkommune og for å være aktør under merkevaren Norges Nasjonalparker, stilles det krav som skal følges opp i kommuneplanen. Kravene i sin helhet er redegjort for i [Folldal kommunes planstrategi for 2020-2023](#), i kapittel 2.5. Kravene som gjelder spesielt for samfunnsdelen er listet opp i rammen nedenfor og skal følges opp i planprosessen.

- 1.1 Nasjonalparkkommunens ansvar og roller under merkevaren Norges nasjonalparker skal beskrives i kommuneplanen.*
- 1.2 I kommuneplanens samfunnsdel beskrives mål og strategier for kommunen som nasjonalparkkommune.*
- 1.3 I handlingsdelen beskrives konkrete tiltak og hvordan de skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer, frivillige organisasjoner og private aktører*
- 1.5 Nasjonalparkens plass som attraksjon og satsningsområde skal beskrives i kommuneplanen. Kommuneplanen skal støtte opp om besøksstrategien for nasjonalparken(e) og de øvrige verneområdene i kommunen og slik bidra til en funksjonell overgang mellom verneområdene og områdene utenfor.*

4.2.4 Overordnet arealstrategi

Folldal kommune har per i dag ikke en helhetlig overordnet arealstrategi, men har noen mål og strategier i gjeldene samfunnsdel som gjelder disponering av areal. Det er naturlig at overordnet arealstrategi blir et tema i denne revideringen av samfunnsdelen.

Arealstrategien skal vise sammenheng mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk og dermed styrke koblingen mellom samfunnsdel og framtidig arealdel. Det må ses på sammenhengen mellom forventet befolkningsutvikling og arealbehov og strategien bør inneholde en analyse av alternative strategier for framtidig utbyggingsmønster. Verdiene og fokusområdene fra kapittel 3.2 og 3.3 skal legges til grunn ved valg av strategi.

Mål og strategier fra gjeldende samfunnsdel som sier noe om disponering av areal:

- Spredt boligbygging – etablere muligheter for store tomter, som gir mulighet også for plasskrevende aktiviteter som for eksempel virksomhet knyttet til bruk av hester og/eller hunder.
- Attraktiv Folldal sentrum – gjennomføre en stedsutviklingsprosess inklusiv en helhetlig plan for utvikling av Folldal sentrum.
- Aktive grender/nærmiljø.

Gjeldende strategier som omfatter bruk av arealer må vurderes i planprosessen i tillegg til følgende temaer:

Boligbygging

- Spredt boligbygging?
- Videre utbygging i Folldal sentrum?
- Videre utbygging i grendene?
- Kommunale vs. private boligtomter

Behov og lokalisering av næringsareal

- Er dagens areal avsatt til næring tilstrekkelig?
- Er dagens næringsareal lokalisert på riktig plass?

Fritidsbebyggelse

- Ønsker kommunen å satse på videre utbygging av fritidsbebyggelse?
- Skal det satses på fortetting og utvidelse av eksisterende områder eller ta i bruk nye områder?
- Lokalisering av nye områder.

Skole/barnehage

- Samlokalisering av skole og barnehage?

5. MEDVIRKNING I PLANPROSESSEN OG RAMMER FOR INNSPILL

5.1 Hva er medvirkning?

I plan- og bygningsloven (pbl) forstås medvirkning som enkeltpersoners og gruppers rett til å kunne delta i, og påvirke offentlige utrednings- og beslutningsprosesser (pbl § 5-1).

Medvirkning er en grunnleggende forutsetning i et lokaldemokrati, og gir befolkningen muligheten til å delta og medvirke til bedre planløsninger. Befolkningens aktive rolle i plan- og beslutningsprosesser fremheves som viktig for å ta vare på felles verdier og grunnleggende levekår i et bærekraftig samfunn. Hvordan medvirkningen i planleggingen tilrettelegges, er avgjørende for å sikre velfungerende og effektive planprosesser (KMD, 2014 s. 8).

Plan- og bygningsloven stiller krav til at det skal gjennomføres medvirkning i en planprosess. Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte (pbl § 5-1).

Det er også viktig å sikre medvirkning med berørte myndigheter og politikere, for at deres interesser ivaretas på en best mulig måte gjennom planprosessen. Ved å være ute i god til, gi informasjon, skape dialog og involvering, kan man sikre forankring, eierskap og unngå unødvendige utsettelse i forbindelse med høring og behandling av planen.

«Ingen sitter på fullstendig informasjon om samfunnsutviklingen, men en bred, aktiv involvering og samarbeid kan bidra til et helhetlig kunnskapsbilde og kjennskap til utviklingsbehov og muligheter» (KMD, 2014 s. 12).

5.2 Medvirkningsplan

Dette underkapitlet skisserer en medvirkningsplan. Medvirkningsplanen gir informasjon om hvordan befolkningen, administrasjonen, politikere, næringsliv, frivilligheten og andre interessenter skal involveres i forbindelse med utarbeidelsen av Folldal kommunes nye kommuneplan. Medvirkningsplanen identifiserer aktuelle interessenter og aktører, samt hvordan de skal involveres i planarbeidet.

Medvirkningsplanen er ikke et statisk dokument, men et dokument som utvikles underveis for å ivareta aktuelle temaer og problemstillinger som måtte dukke opp i planprosessen.

5.2.1 Offentlige instanser

Offentlige instanser består i hovedsak av nasjonale og regionale myndigheter som vil være formell høringspart i planprosessen (bla. Statens vegvesen, Statsforvalteren i Innlandet, Innlandet fylkeskommune, Riksantikvaren, NVE).

- Regionalt planforum:
Arbeidet med utarbeidelse av ny kommuneplan kan bli presentert for regionalt planforum. Dette for å sikre god dialog med ulike sektormyndigheter.
- Høring og offentlig ettersyn:
Regionale myndigheter er høringspart når planprogram og planforslag legges ut på høring og offentlig ettersyn.

5.2.2 Politikere

Under utarbeidelsen av kommuneplanen er det svært viktig at politikere og beslutningstakere involveres tidlig i planprosessen slik at det oppnås bred forankring. Her henvises det også til kapittel 2 som beskriver organisering av planarbeidet.

- Politisk planutvalg:
Formannskapet er kommunens planutvalg og formannskapet skal være politisk arbeidsgruppe for planarbeidet. Det vil bli gjennomført arbeidsmøter etter behov og dette vil i utgangspunktet skje i formannskapets faste månedlige møter.
- Orientering og avklaringer i kommunestyret:
Det vil bli orientert om planarbeidet i kommunestyret underveis i planprosessen. Dette for at kommunestyret kan få mulighet til å komme med tilbakemeldinger og innspill underveis. Ved behov vil det kunne gjøres avklaringer av spesielle problemstillinger underveis i planprosessen.
- Vedtak og politisk behandling:
Plan- og bygningsloven gir bestemmelser om politisk behandling av kommuneplaner. Formannskapet og kommunestyret er involvert i behandlingen, se for øvrig kapittel 2.

5.2.3 Grupper med behov for spesiell tilrettelegging

- Råd for personer med funksjonsnedsettelse
- Ungdomsrådet
- Eldrerådet

I Folldal kommune er det opprettet tre ulike råd som har som oppgave å sikre interessene til grupper som trenger spesiell tilrettelegging. Dette gjelder barn- og unge, eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Rådene må involveres spesielt i planprosessen.

- Høringspart:

Rådende vil være direkte høringsparter i planprosessen. Det vil si at de vil få oversendt plandokumentene ved varsel om planoppstart, høring og offentlig ettersyn og vedtak av planen.

- Orientering på rådenes møter:

Det vil bli orientert om planarbeidet på rådenes møter fra representanter fra den administrative arbeidsgruppa eller andre aktuelle personer. Rådene vil da få mulighet til å gi direkte innspill til planarbeidet og få diskutere aktuelle problemstillinger.

5.2.4 Innbyggere og næringsliv

For å involvere så mange innbyggere som mulig samt næringsliv, planlegges det ulike medvirkningsarenaer som skal dekke behovet for ulike grupper.

- Informasjon om planprosessen og om muligheten for medvirkning:

Folldal kommune har en hjemmeside og en Facebook side som benyttes for å gi innbyggere aktuell informasjon. Disse verktøyene vil bli benyttet aktivt gjennom hele planprosessen. Link til informasjonsside om planprosessen bør være lett tilgjengelig på forsiden til kommunens hjemmeside. Det er også et mål at det skal være mulig å komme med innspill direkte via kommunens Facebook side.

- Folkemøter:

Det legges opp til at det skal gjennomføres tradisjonelle folkemøter etter behov. Her skal det være mulighet for deltakelse for alle innbyggere, personer med fritidsbolig i Folldal, næringsliv og andre interesserte. Møtene vil bestå av informasjon om planarbeidet, eventuelt gruppearbeid og muligheter for å komme med innspill.

- Gjestebud:

Dette er egnet for å få innspill fra bestemte målgrupper og for å engasjere innbyggere som vanligvis ikke stiller på folkemøter eller har mulighet til dette. Gjestebud arrangeres privat i mindre grupper uten kommunal deltakelse. Gjestebudverter inviterer gjester og gitte temaer kan diskuteres i trygge rammer blant kjente. Kommunen får tilbakemelding fra verten. For ytterligere beskrivelse henvises det til [regjeringens hjemmeside](#).

- Framtidsverksted på skolen:

Arrangeres i samarbeid med skolen og vil gi elevene en mulighet til å komme med innspill på konkrete problemstillinger. Innspillene kan presenteres i form av en utstilling.

5.2.5 Intern medvirkning

Kommuneadministrasjonen og kommunens enheter vil ha en aktiv rolle i planprosessen, og det vil vurderes fortløpende om de skal ta ansvar for deler av medvirkningsprosessen innenfor sine områder. Deres fagkunnskaper er viktig for å kunne gi riktig informasjon til rett tid.

- Ledermøte:
Enhetslederne er med i den administrative arbeidsgruppa for utarbeidelse forslag til kommuneplanen. Lederne har møte hver 14. dag og planprosessen vil være tema på disse møtene etter behov.
- Enhetsmøter o.a.
Det blir opp til den enkelte enhetsleder og involvere sin egen enhet og velge hvordan dette best kan gjøres i forhold til organisering av enheten.
- Møter med tillitsvalgte og verneombud:
Etter behov kan møter med tillitsvalgte og verneombud brukes til informasjon og diskusjon av aktuelle tema som angår utvikling av kommunen som organisasjon.

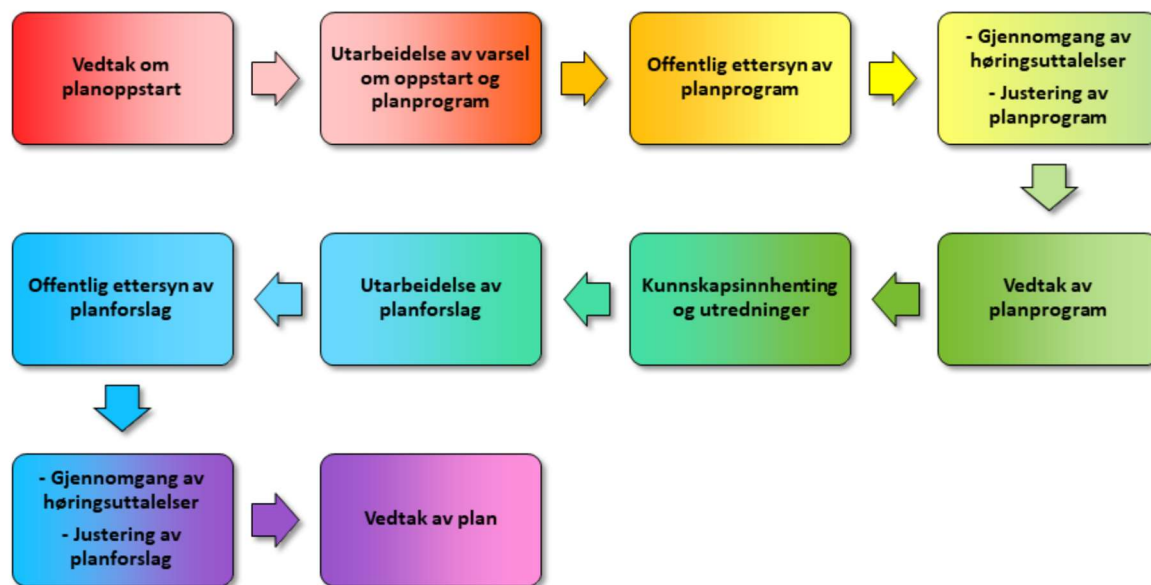
5.3 Rammer for innspill

Satsningsområdene gitt i kapittel 4 gir føringer for hva som skal prioriteres i planarbeidet og dermed også rammen for innspill. Det vil underveis i planprosessen bli utarbeidet spørsmål og problemstillinger rettet mot ulike grupper. Dette for å skape et større engasjement og en konkretisering av hva det ønskes innspill om.

Det understrekes samtidig at kommunen vil ta i mot alle innspill og disse vil bli vurdert i planprosessen.

6. PLANPROSESSEN MED FRISTER, AKTIVITETER OG INVOLVERING

	Tidspunkt	Aktivitet	Beskrivelse
2020	10.09.2020	Planoppstart	Vedtak av kommunal planstrategi 2020-2023 anses som igangsetting av planarbeidet.
2021	Oktober - Desember	Utarbeidelse av varsel om oppstart og planprogram	Utarbeides av administrativ arbeidsgruppe i samarbeid med politisk styringsgruppe.
2022	Januar	Varsel om oppstart og planprogram	Formannskapet varsler oppstart av planarbeid og legger planprogram ut på høring i minst 6 uker.
	Januar – Mars	Høring og offentlig ettersyn planprogram	Innspill fra offentlige myndigheter, innbyggere og andre som berøres av planarbeidet.
	Mars - April	Gjennomgang av høringsuttalelser.	Administrativ arbeidsgruppe gjennomgår høringsuttalelser i samarbeid med politisk

		Justering av planprogram.	styringsgruppe. Planprogrammet justeres i henhold til innspillene.
	Mai - Juni	Vedtak av planprogram	Formannskapet innstiller planprogram til vedtak ovenfor kommunestyret. Kommunestyret vedtar endelig planprogram.
	Februar - Juni	Kunnskapsinnhenting og utredninger	Gjennomføring av medvirkningsplanen og innhente innspill fra innbyggere, næringsliv og kommunens enheter.
	August - Desember	Utarbeidelse av planforslag	Administrasjonen bearbeider innspill og utarbeider planforslag i samarbeid med politisk styringsgruppe.
2023	Januar - Mars	Offentlig ettersyn planforslag	Formannskapet legger planforslag ut på høring i minst 6 uker.
	Mars - Juni	Gjennomgang av høringsuttalelser og justering av planforslag	Administrativ arbeidsgruppe bearbeider innspill og utarbeider plandokumenter til vedtak i samarbeid med politisk styringsgruppe.
	August - September	Vedtak av plan	Formannskapet innstiller plandokumenter til vedtak ovenfor kommunestyret. Kommunestyret vedtar endelig planprogram.

7. BEHOV FOR UTREDNINGER

Det legges ikke opp til at det skal gjennomføres utredninger under planarbeidet, dersom det ikke dukker opp spesielle behov. Eksisterende tallmateriale, rapporter og utredninger skal benyttes.

7.1 Eksisterende rapporter og statistikk

Eksempler på rapporter og statistikk som vil bli benyttet i planarbeidet er listet opp nedenfor. Denne listen er ikke uttømmende og eksisterende data vil bli benyttet etter behov.

- Rapporter fra Østlandsforskning som ble laget i forbindelse vurdering av kommunesammenslåing i 2016.
- Statistikker fra SSB, dette inkludert statistikk om folkehelse
- Kostra
- Kommunebarometer
- Befolkningsdata
- Innlandsstrategien

7.2 Konsekvensutredning

Det er ikke krav om konsekvensutredning for samfunnsdelen. Dersom arealstrategien legger opp til vesentlige endringer i utbyggingsmønsteret i kommunen og nye utbyggingsområder, vil dette medføre behov for konsekvensutredning i forbindelse med neste revidering av kommuneplanens arealdel.

7.3 Risiko- og sårbarhetsanalyse

Krav om utarbeidelse av risiko og sårbarhetsanalyse er gitt i plan- og bygningslovens §4-3. Bestemmelsen sier følgende:

«Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta en slik analyse...»

Kommuneplanens samfunnsdel er ikke en plan for utbygging og det er derfor ikke krav om at det skal utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse.

Folldal
nasjonalparkkommune

8. KONTAKTINFORMASJON

Folldal kommune

Telefon sentralbord: 62 49 10 00

Epost postmottak: postmottak@folldal.kommune.no

Adresse: Gruvvegen 7, 2580 FOLLDAL

Hjemmeside: folldal.kommune.no

Administrativ arbeidsgruppe

Navn	Epost	Telefon
Torill Tjeldnes, kommunedirektør	Torill.Tjeldnes@folldal.kommune.no	905 57 118
Stian Tørhaug, oppvekst	Stian.Torhaug@folldal.kommune.no	916 11 211
Ole Håkon Flatøy, TLU	Ole.Haakon.Flatoy@folldal.kommune.no	917 17 785
Else Laila Tuveng, HRO	else.laila.tuveng@folldal.kommune.no	474 84 393
Eva Tørhaug, Service og kultur	Eva.Torhaug@folldal.kommune.no	913 82 800
Trond Tangen- Langseth, plan	trond.tangen-langseth@folldal.kommune.no	457 24 724
Synnøve Kjøsberg, plan	synnove.kjonsberg@folldal.kommune.no	488 82 865

Politisk styringsgruppe, formannskapet

Informasjon om møteplan og deltakere for utvalget finnes på [Folldal kommunes hjemmeside](http://folldal.kommunes.hjemmeside).

Navn	Epost
Kristin Langtjernet, ordfører	kristin.langtjernet@folldal.kommune.no
Egil Eide, varaordfører	Egil.Eide@folldal.kommune.no
Bjørn Kenny Skomakerstuen	bjorn-kenny.skomakerstuen@folldal.kommune.no
Martin Grimsbu	martin.grimsbu@folldal.kommune.no
Bård Kjøsberg	bard.kjonsberg@folldal.kommune.no
Bente Fossum	Bente.Fossum@folldal.kommune.no
Ronny Bekken Larsen	Ronny.Bekken.Larsen@folldal.kommune.no